

DOSSIER VOEDSELSCHAARSTE

Goede voeding is de basis voor de overlevingskansen en ontwikkeling van een kind. Goed doorvoede kinderen kunnen beter groeien, leren en spelen. Het maakt hen ook weerbaarder in tijden van crisis.

Wereldwijd hebben kinderen geen voeding of niet genoeg (gezonde) voeding om te overleven en zich gezond te ontwikkelen.

Definities

Armoedegrens

De armoedegrens wereldwijd is, leven van \$ 3,00 per dag.

(Voorjaar 2025 aangepast i.v.m. hoge kosten voedsel, kleding en onderdak)

Bron: Worldbank

Voedselonzekeerheid

Voedselonzekeerheid bestaat wanneer mensen te allen tijde fysiek en/of economisch geen toegang hebben tot voldoende, veilig en voedzaam voedsel dat beantwoordt aan hun voedingsbehoeften en voedselvoorkeuren voor een actief en gezond leven.

Lage voedselzekeerheid

Je hebt genoeg voedsel, maar niet veel keuze.

Zeer lage voedselzekeerheid

Je hebt niet genoeg voedsel, je slaat maaltijden over en hebt per maaltijd minder.

Stunting

Achterblijven in groei en gewicht door ondervoeding. Volwassenen die als kind stunting hebben ontwikkeld, verdienen 20% minder dan volwassenen die dit niet hebben ervaren.

Wasting

Verlies van meer dan 20-30% spiermassa door ondervoeding.

Hongersnood

We spreken van een hongersnood als er wordt voldaan aan drie criteria:

- Minstens 20% van de huishoudens in een bepaald gebied ervaren voedselschaarste.
- Meer dan 30% van de kinderen jonger dan vijf jaar zijn ondervoed.
- Minstens twee op de 10.000 mensen in een gebied overlijdt aan een honger gerelateerde reden.

(Internationaal meet men honger door gebruik te maken van de ICP schaal – Integrated Security Phase Classification: 1 minimaal -> 5 honger.)

Cijfers

Verhouding voedsel uitgaven

Mensen die leven in extreme armoede besteden 2/3 van hun inkomsten aan voeding. Terwijl mensen die leven van een salaris van \$50 per dag (het gemiddelde salaris in een rijker land) gemiddeld 1/4 van hun inkomen aan voedsel uitgeven.

WERELDBEVOLKING 8 MILJARD MENSEN

Aantal mensen met ondervoeding (2021)

829 miljoen,
*waarvan 150 miljoen mensen door de pandemie**

Aantal mensen met voedselonzekerheid (2021)

2,61 miljard

En dat terwijl
er meer dan
**genoeg eten op
de wereld is voor
iedereen!**

Aantal mensen met honger per continent (2020)

Azië 418 miljoen
Afrika 282 miljoen
Latijns-Amerika 60 miljoen**

*World Hunger: Key Facts and Statistics 2022
| Action Against Hunger

**The State of Food Security and Nutrition in the World 2021 (fao.org)

Verborgen honger

Niet alle honger is zichtbaar. Kinderen die niet gevarieerd genoeg eten en onvoldoende vitaminen binnenkrijgen, lijden aan ‘verborgen honger’.

340 miljoen kinderen onder de vijf jaar lijden aan deze ‘verborgen honger’. Zij hebben een groeiachterstand, een kwetsbaarder immuunsysteem en er is afbreuk gedaan aan de ontwikkeling van hun brein met alle gevolgen van dien.

Stunting, wasting en overgewicht

Minstens een op de drie kinderen onder de vijf jaar kampt op dit moment met een vorm van ondervoeding: stunting, wasting en overgewicht.

Stunting

144 miljoen kinderen onder de vijf jaar zijn te klein voor hun leeftijd. Hun brein ontwikkelt zich niet gezond en daardoor zullen ze problemen ondervinden met leren en als volwassenen minder geld kunnen verdienen en minder kunnen bijdragen aan hun gemeenschap.

Wasting

47 miljoen kinderen kampen met de gevolgen van wasting. Ze zijn sterk vermagerd, hebben een verzwakt immuunsysteem en lopen het

risico te overlijden aan de gevolgen van hun voedingsconditie. Om niet aan een honger gerelateerde dood te sterven, hebben zij dringend hulp nodig.

Overgewicht

38 miljoen kinderen onder de vijf jaar hebben overgewicht. Als gevolg van een dieet met teveel suikers, vet en zout zijn zij te zwaar voor hun leeftijd. Dit is een wereldwijd probleem en komt veelal voor in landen met veel middeninkomens.

Bron: Nutrition | UNICEF

“Er zijn zoveel factoren die bijdragen aan deze crisis. Natuurlijk helpt de oorlog niet. En covid-19 had de situatie al slechter gemaakt. Maar ook daarvoor was er al sprake van aanhoudende droogte; we merken steeds meer van de gevolgen van klimaatverandering. De prijzen van brandstof en kunstmest zijn gestegen. Onze hele bevoorradingsketen die sowieso zwak is, wordt nog verder verzwakt door de brandstofprijzen. Door duur transport, stijgen automatisch de kosten van voedsel in alle delen van het land. Alles bij elkaar maakt dat de situatie die al slecht was, nog meer is achteruitgegaan.”

Lenny Mugisha,
directeur Compassion Uganda

Oorzaken

VOEDSELCRISIS WERELDWIJD

1. Politieke onrust
2. Economische onrust
3. Inflatie
4. Natuurrampen
5. Klimaatveranderingen
6. Pandemie
7. Oorlog Rusland-Oekraïne:
*30% van de wereldwijde graanproductie
- 20% mais en 80% zonnebloemolie -
komt uit deze landen.*

Droogte

VN-rapport (mei 2022) meldt dat vanaf 2000 tot nu, in een generatie dus, de duur van de droogteperiodes wereldwijd met 29% gestegen is. Dat komt over het algemeen door klimaatverandering, maar de toename van bevolkingsgroei speelt daar in veel landen ook een rol in.

In de afgelopen 100 jaar vond 44% van de droogterampen plaats in Afrikaanse landen.

Men verwacht dat de komende acht jaar 700 miljoen mensen huis en haard verlaten om de droogte te ontvluchten. Over een migratieprobleem gesproken...

Ongelijkheid tussen mannen en vrouwen

Honger en de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De praktijk bewijst dat investeren in de ontwikkeling van vrouwen het meest effectief is in de strijd tegen honger.

Vrouwen hebben vaker honger dan mannen. En dat terwijl vrouwen cruciaal zijn in de voedselproductie. En ze vaak verantwoordelijk zijn voor het vervullen van de basisbehoeften van hun gezin. Deze harde werkers krijgen niet overal een eerlijke kans. Vrouwen worden vaak systematisch buitengesloten. Ze moeten het doen met

slechts een fractie van de middelen die beschikbaar zijn: ze hebben geen toegang tot onderwijs, land, technologieën, geld of invloedrijke posities. Vrouwen vormen een van de sleutels in de oplossing naar een betere voedselverdeling.

Rijkdom neemt toe

Het vermogen van miljardairs is sinds de pandemie meer gestegen dan in de afgelopen 14 jaar.

In de eerste twee jaar van de pandemie is het vermogen van de tien rijkste mannen ter wereld verdubbeld, van 700 miljard tot 1,5 biljoen dollar.

Terwijl het gemiddelde inkomen van 99 procent van de wereldbevolking is achtergebleven, worden vooral vrouwen en andere achtergestelde groepen hard

geraakt. Vrouwen en meisjes verloren in 2020 gezamenlijk 800 miljard dollar aan inkomsten.

Het opgetelde vermogen van de 2.120 rijkste Nederlanders is groter dan dat van de 10 miljoen armste mensen op de wereld.

Gevolgen

VAN VOEDSELSCHAARSTE

Voedselschaarste heeft directe gevolgen voor kinderen:

- Groei/fysieke ontwikkeling blijft achter;
- Geestelijke gezondheid neemt af;
- Verhoogde kans op chronische ziekten, astma, bloedarmoede;
- Sociaal/emotionele ontwikkeling blijft achter: toenames gedragsproblematiek schoolgaande kinderen (angst, agressie, hyperactiviteit).

Voedselschaarste heeft verstrekkende gevolgen voor kinderen:

Academische prestaties blijven achter ➡ vervolgopleiding niet of lager ➡ verdienmodel leven minder.

Chronische ziekten ➡ hogere kosten gezondheidszorg ➡ drukt op budget als volwassenen.

Voedselschaarste brengt kinderen in gevaar:

- Meer geweld om hen heen;
- Meer kindhuwelijken;
- Meer misbruik en uitbuiting;
- Meer kinderarbeid;
- Meer schoolverlating.

Ernstige ondervoeding met gevolg stunting

Stunting in de eerste 1000 dagen (prenataal en eerste twee levensjaar) van het leven van een kind heeft uitermate veel consequenties voor de ontwikkeling van een kind:

- Zeer infectie gevoelig;
- Ontwikkelt meer chronische ziekten;
- Breinontwikkeling blijft achter;
- Onderontwikkeling lichaam zorgt voor grote complicatie bij zwangerschap en bevalling.

Op individueel niveau is het nog moeilijker het spoor van armoede te doorbreken. Armoede heeft ook effect op de economische ontwikkeling van een land. Het leidt tot hogere gezondheidskosten en lagere productiviteit van mensen.

Ugandese kinderen hadden tijdens de pandemie te dealen met een schoolsluiting van twee jaar. Geschat wordt dat van de 15 miljoen kinderen 4,5 miljoen kinderen niet terug naar school is gekomen. De andere kinderen zijn dus teruggekeerd naar school. De overheid schat dat inmiddels 7 van de 10 basisschoolleerlingen met honger naar school komt.

Programma

EN VOEDING

Compassion zet zich in voor de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 0-22 jaar. Alle problemen die een gezonde ontwikkeling in de weg staan, proberen wij te reduceren of op te lossen.

Voedselschaarste is een van de problemen die een gezonde ontwikkeling van een kind in de weg staat. In ons programma geven we ruimschoots aandacht aan dit probleem, omdat voeding zo basaal is.

In het programma van Compassion wordt er veel aandacht besteed aan voeding.

Prenataal – 2 jaar:

- Gezonde voeding voor de zwangere moeder, zodat het kind zich in de buik gezond kan ontwikkelen;
- Moeders krijgen onderwijs over borstvoeding, zodat moeders zo lang mogelijk hun kindje zelf kunnen voeden. Borstvoeding bevat antistoffen tegen virussen en helpt het kind om zich gezond te kunnen ontwikkelen;
- Vanaf zes maanden mag een kind ook vast voedsel eten. Ouders ontvangen onderwijs hierover en krijgen indien nodig extra voeding (Compassion-fonds Medische zorg & voeding);
- Moeders en kinderen krijgen een gezonde maaltijd op het project;
- Er is aandacht voor ontworming, medische check-ups en tandheelkundige zorg.

2 jaar – 4 jaar:

- Ouders krijgen onderwijs over het belang van gezonde voeding en hygiëne. Ze krijgen handvatten om zelf voedsel te verbouwen in hun tuin;
- Moeders en kinderen krijgen een gezonde maaltijd op het project;
- Als een gezin een voedseltekort heeft, ontvangt het extra voedselpakket

(Compassion-fonds Medische zorg & voeding);

- Er is aandacht voor ontworming, medische check-ups en tandheelkundige zorg.

4 jaar – 22 jaar

(einde Compassion-programma)

- Kinderen en ouders krijgen onderwijs over voeding en hygiëne. Ook krijgen ze handvatten om zelf voedsel te verbouwen;
- Kinderen krijgen een gezonde maaltijd op het project;
- Als een gezin een voedseltekort heeft, ontvangt het extra voedselpakket (Compassion-fonds Medische zorg & voeding);
- Er is aandacht voor ontworming, medische check-ups en tandheelkundige zorg.

(Onder de huidige omstandigheden is er vrijwel overal nood in de gezinnen en moet vrijwel ieder gezin toegang krijgen tot extra voeding.)

Aanpak

VAN COMPASSON PARTNER KERKEN

Compassion verwacht de komende twee jaar extra hulp te moeten bieden op het gebied van voedsel. Kosten: 75-100 miljoen euro.

De kerk voorziet in acute hulp:

- voedselpakketten*;
- geldbedragen per gezin;
- andere basis needs, bijvoorbeeld betaling huur.

** Voedselpakketten zouden gezinnen een maand moeten helpen, maar omdat gezinnen deze pakketten delen met familie en buren zijn ze na twee weken op.*

De kerk voorziet in langetermijn hulp:

- Zaden (die droogte overleven);
- Bemesting;
- Gereedschap voor landbouw;
- Scholing in akkerbouw, veeteelt en vijverlandbouw;
- Micro-crediet tbv het genereren van inkomsten;
- Scholing over voeding en hygiëne;
- Trainingen en beroepsonderwijs;

- Ondernemerschap jongeren;
- Nieuwe experts aangenomen op het gebied van landbouw en veeteelt.

***Conclusies van een aantal toonaangevende organisaties:**

Natuurlijk moeten we op acute crisis reageren met acute hulp, maar we vergeten dat lange termijn hulp uitermate belangrijk is om acute nood te verminderen/voorkomen.

**Met onze acute en lange termijn hulp proberen we zoveel mogelijk de lokale economie te steunen. Noodhulp is nodig en wordt ruimschoots gegeven, maar expert zijn wij op kindontwikkeling. Hoe maken we kinderen en hun gezinnen toekomstbestendig en weerbaar, ook als hun omgeving verandert?*

Deze tien landen worden door Compassion op dit moment vooral ondersteunt. Hier is de meest ernstige voedselonzeekerheid en nood.

Uitdagingen

VAN COMPASSON PARTNER KERKEN

COMPASSIONKERKEN EN HUN UITDAGINGEN:

- Kampt zelf met hogere kosten
- Moet acute hulp bieden (werkzaamheden aanpassen)
- Moet hulp voor de lange termijn bieden (programma aanpassen)
- Niet alleen de Compassion-gezinnen doen een beroep op hen, maar veel meer mensen uit de gemeenschap.

IN DEZE TIEN COMPASSIONLANDEN IS HET NU CRISIS:

- Burkino Faso
- Sri Lanka
- Haïti
- Uganda (*bepaalde gebieden: mensen eten planten en bladeren om dagelijks te kunnen overleven*)
- Kenia
- Ethiopië
- Togo
- Ghana
- Colombia
- Dominicaanse Republiek

COMPASSION VRAAGSTUKKEN OP DIT MOMENT

1.

Hoe verhogen we bestaanszekerheid bij mensen om stand te kunnen houden in de volgende crisis?

Dit gaat verder dan micro-crediet, tuinieren als gezin en activiteiten ontwikkelen op het gebied van veeteelt, visserij en akkerbouw. We moeten mensen ook helpen op een diep psychologisch level.

2.

Is sponsoring nog wel het middel om ons werk te kunnen doen of moeten we ons meer richten op de gemeenschap? Ook om te voorkomen dat jaloezie tussen gezinnen onderling (gezinnen met en zonder hulp) effect gaat hebben op ons werk.

3.

Onze lokale partnerships zijn prima, maar we moeten ook meer partnerships aangaan met regionale, landelijke en wereldwijde partners. Hoe pakken we dat aan? Hoe kunnen we zakelijke relaties goed aanhaken op deze crisis?

ONLINE BRONNEN

[DANGEROUS DELAY 2THE COST OF INACTION](#)

[THE STATE OF FOOD SECURITY
AND NUTRITION IN THE WORLD BRIEF](#)

[THE STATE OF FOOD SECURITY
AND NUTRITION IN THE WORLD](#)

Compassion NL, september 2022